

Nr 76.

Av herr **Weiland m. fl.**, om upphävande av rikets indelning i olika dyrortsgrupper.

Det sedan en följd av år här i landet existerande dyrortsgrupperings-systemet har under de senaste åren utsatts för allt hårdare kritik, och de torde nu vara få, som inte finna, att systemet har sina brister. Deras antal som anser att det är orättvist och att det till och med har nationalekonomiska skadeverkningar, som äro så betydande, att det bör vara en angelägenhet av första ordningen att det avvecklas så fort som möjligt, ökas betydligt för varje år. Utan tvekan har dyrortsgrupperingen, fränsett de stora och uppenbara orättvisor som vidlåda systemet, bidragit till att på ett betänkligt sätt skärpa de ekonomiska motsättningar mellan landsorten och de större städerna, och det torde numera icke råda någon tvekan därom, att dyrortsgrupperingen verksamt bidragit till att påskynda den avfolkning av landsbygden, som pågått under de senaste åren och alltjämt pågår. Vi som bo i städerna vilja inte erkänna, att landsbygdens befolkning, och inte minst dess ungdom, lever i många avseenden under svårare och hårdare betingelser än vi. Landsbygdsinvånarnas inkomster i penningar äro betydligt lägre än städernas. Landsbygdsbefolkningen har ofta ett mera påfrestande arbete att utföra. Arbetstiden är i många fall oregerad och ofta längre på landet än i staden. Möjligheterna till förströelser äro också betydligt mindre i landsorten än i städerna. Den ungdom som vill skaffa sig vidare utbildning på olika områden har oändligt mycket bättre möjligheter särskilt i de större städerna, utan att detta praktiskt taget kräver några kontanta utlägg att räkna med. Allt detta, som med rätt eller orätt går under benämningen kultur, är som vi alla veta betydligt lättare att komma i besittning av i städerna än på landsbygden. Det ena som det andra gör, att ungdomen, som icke har så lätt att upptäcka de nackdelar en bosättning i staden i vissa fall måste medföra, obönhörligen drages till städerna. Komma vi sedan upp till de åldersgrupper, som äro att finna närmast efter ungdomen, så är det otvivelaktigt utsikterna till högre kontanta inkomster, som för dessa te sig mest lockande. Därtill bidrar i mycket stor utsträckning dyrortsgrupperingen.

Rättas det missförhållande till, som skapas genom dyrortsgrupperingen, så kommer med all säkerhet folkströmmen till städerna att betydligt sakta av. Vad vi här anfört hindrar inte, att det måste vara skäligt och ofrånkomligt att staten i någon form gynnar vissa avsidig liggande eller särskilt

skattetyngda orter, t. ex. övre Norrland. Men dyrortssystemet, sådant det nu är utformat och fungerar, är icke rättvist och gagnar icke landet i sin helhet och måste därför avskaffas. Ser man på detsamma helt ytligt, så ter det sig kanske för den okritiske såsom höjden av rättvisa och omtanke om den enskilde, men granskar man systemet närmare och undersöker hur det verkar i praktiken, så skall man snart finna att raka motsatsen är fallet. I stället för att ta upp till allvarligt övervägande frågan om dyrortssystemets avskaffande, såsom skett i en del andra länder, ha vi här i landet omhuldat systemet och låtit detsamma utbreda sig över allt vidsträcktare områden av samhällslivet. Den ansats till förbättring av dyrortssystemet som på sin tid gjordes bidrog i någon mån till att mildra dess orättvisor men medförde också att dess existens förlängdes åtskilliga år, och samma blir förhållandet på grund av den nya utredningen med de direktiv som denna fått. Dyrortsgrupperingen även i dess nuvarande form är dock en onaturlighet, som varje medborgare måste bekämpa, och därför böra åtminstone alla de som icke direkt eller indirekt gynnas av dessa orättvisor kunna enas om åtgärder, som syfta till att få dyrortsgrupperingssystemet avskaffat så fort som möjligt. Enligt vårt förmenande kunde detta lämpligen ske på så sätt, att redan under nästa budgetår de båda lägsta dyrortsgrupperna flyttades upp till grupp tre och att under därpå följande år grupp tre flyttades upp till grupp fyra och därefter grupp fyra till grupp fem varmed hela dyrortssystemet skulle vara avvecklat.

Med anledning av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att enligt ovan föreslagna ordning upphäva nu gällande bestämmelser rörande rikets indelning i olika dyrortsgrupper.

Stockholm den 19 januari 1951.

Hj. Weiland.

Gust. E. Andersson.

Torsten Bengtsson.
